

27. januar 2011

Kjære Kolleger,

det er på tide å sende ut en liten bulletin om arbeidet med studiereformen. Det går bra! for å ta konklusjonen først – tatt i betraktning av alt som skal gjøres. Det er som dere har forstått ikke bare å bytte rekkefølge på noen fag og dele studieåret i to.

Det har tatt lang tid for meg å forstå hvorfor vi må innrette studiet vårt etter et mønster som mange av oss egentlig godt kunne ha vært foruten. Men det skyldes altså den etter hvert ganske gamle Kvalitetsreformen, som kom som følge av Mjøs-utvalgets innstilling. Mange av oss her på Juridisk fakultet ved UiO fulgte nok ikke godt nok med i timen i 2001 – 2002 da premisene ble lagt for den videre utvikling av universitetets undervisningstilbud. Jeg våknet for eksempel selv opp en dag og hørte at cand. jur.-graden var byttet ut med det språklige misfoster ”Master i rettsvitenskap” uten å forstå hvordan det kunne skje. Hvem hadde agitert for det? Hvorfor kunne medisinene stadig bli cand.med., hva har de som ikke vi har? Først mye senere lærte jeg at det handlet om at den gamle candidatus/candidata- tittelen bare kan brukes i tilknytning til profesjonsstudier med innslag av praksis. Hadde vi innført litt praksis for alle, kunne vi fortsatt å bruke vår tradisjonelle grad. Men så langt tenkte vi ikke, eller oppfattet vi ikke. Jeg forstod den gangen heller ikke hvor viktig det hadde vært å gå langt tyngre inn i debatten og begrunne våre behov for egne ordninger. Da hadde vi kanskje påvirket de strukturer som ble skapt (for eksempel FS [felles studentsystem]) i større grad, og hatt større frihet til å utforme studiet nå.

Men, venner, det er ingen grunn til å gråte over spilt melk, man må, som Mummimamma sier (med kraft) når melken er sur, i stedet drikke saft! Vi forholder oss til Kvalitetsreformens forutsetninger og vilkår nå, og gjennomfører de justeringer og nyordninger som er nødvendige. Samtidig benytter vi anledningen til å gjøre ting som også er åpenbart fornuftige, for eksempel å bevisstgjøre oss omkring hvilke ferdigheter en nybakt jurist bør ha i tillegg til å kunne anvende rettskildene for å løse rettsspørsmål.

Som dere vet, skal vi skrive om alle fagplaner. Dette er ikke så mye en følge av justeringer i studieordningen som av det såkalte Kvalifikasjonsrammeverket (se http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/tema/hoyere_utdanning/nasjonalt-kvalifikasjonsrammeverk.html?id=564809 for mer om det). I overensstemmelse med en felleseuropeisk utvikling, skal vi nå tenke fagplan i en bestemt terminologi og logikk. For eksempel heter det ikke fagplan, men emnebeskrivelse, og læringsmålene må angi kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. I stor grad handler dette om omskriving, men det er også noen forventninger om reelle forandringer, som vi må tenke over, og som er nyttige.

Vedlegget gjengir det som hittil er bestemt om studiets utforming og eksamen, slik det fremgår av dekanvedtak og PMRs tilrådinger. Forkunnskapskravene blir utformet slik at de tre første studieårene må tas i fastsatt rekkefølge, mens det (som i dag) er opp til studentene å velge rekkefølge på de to siste årene. Likeledes er det valgfri rekkefølge på semestrene innenfor hvert studieår, men det kommer til å fremgå meget klart av emnebeskrivelsen og forkunnskapskravbeskrivelsen at fakultetet anbefaler en bestemt rekkefølge og bygger på den når det gjelder utforming av og innhold i eksamen. Grunnen til at vi har anbefalte og ikke absolutte forkunnskapskrav mellom semestrene,

er at det skal være mulig å gå opp til begge eksamener i samme semester, enten for å forsere studiet eller ”ta igjen” seg selv etter forsinkelser.

Det er også sendt ut en ”bestilling” som gjelder valgfagene <https://www.jus.uio.no/om/strategi/jus-i-endring/dokumentdistribusjon/>. Vi tilbyr i dag svært mange valgfag, med og uten undervisning, og med innhold som kan overlappes. Vi må sanere valgfagsporteføljen av flere grunner. Dels er det et ressurs spørsmål hvor mange valgfag vi kan tilby, dels må vi oppdatere porteføljen så nye og aktuelle rettsområder kan komme med – dette gir oss også en mulighet til å oppfylle kravet om forskningsbasert undervisning – og dels må vi ta hensyn til at en omlegging fra 15 til 10 sp og dermed tre valgfag til femte studieår skaper logistikkproblemer når det gjelder eksamensgjennomføringen. Det er ønskelig å komme ned i et håndterlig antall valgfag, for eksempel 20-25 hvert semester til fjerde og femte studieår (til sammen 50 fag å velge i, er da bra?) og et mindre antall til tredje studieår (12? 15?).

Av hensyn til den interfakultære bachelor-graden og eksterne og innreisende studenter på bachelornivå, må vi tilby et visst antall fag i tredje studieår som egner seg for disse formålene. Forslag mottas med takk! Av hensyn til kravet om progresjon i studiet, bør valgfagene på fjerde og femte studieår ha andre forkunnskapskrav og generelt være mer krevende. De skal også egne seg som emner for etter- og videreutdanning.

Det er vedtatt at vi skal utvikle såkalte valgfagprofiler, det vil si grupper av fag som passer sammen. Jeg skulle ønske at faglærerne ser dette som en mulighet til å omkalfatre og revidere og lage nye, spennende opplegg, gjerne med utgangspunkt i forskergruppene eller andre forskningsmiljøers faglige virksomhet. Vi håper å få satt sammen tre til fem valgfagsprofiler i første omgang. Jeg ser på fornyelsen av valgfagsporteføljen som en langsiktig prosess, som kan ta så lang tid som er nødvendig. Mitt mål for valgfagsporteføljen er at den skal være dynamisk og forskningsnær, og at det skal være enkelt å både nedlegge, endre og opprette valgfag. Gjennom de obligatoriske fagene skal vi tilby den grunnleggende jus som skaper et felles kunnskapsområde; gjennom valgfagene skal vi tilby muligheter for fordypning, spesialisering, kunnskapsutvidelse og moro.

Et siste punkt jeg vil ta opp i denne omgang, gjelder undervisningsformene. Jeg er ikke så sikker på at vi som lærerkollegium har en omforent oppfatning av hva de forskjellige undervisningsformene våre – forelesninger, kurs, PBL, basisgrupper, kollokvier – er, eller bør være. Dette må vi diskutere. Vi vet litt lite om virkningen av undervisningen vi tilbyr, dette bør undersøkes. Vi har et begrenset antall undervisningstimer å rutte med, og vi må planlegge bruken av dem slik at de gir mest mulig utbytte for studentene.

Studiekvalitet er et satsningsområde i UiOs (og vår) strategiske plan. Et av virkemidlene for å bedre studiekvaliteten hos oss, er innføring av basisgrupper. Det har så vidt jeg har kunnet bringe på det rene, stort sett vært en suksess. Det er imidlertid en veldig dyr undervisningsform fordi gruppene skal være ganske små, og fordi den kommer i tillegg til og ikke i stedet for annen undervisning. Hvis basisgruppene skal videreføres i studieordningen av 2011, må vi tenke grundig på hvordan det skal gjøres.

Vi har ikke råd til å tilby basisgrupper i det omfang som hittil har vært gjort, med mindre annen undervisning skjæres ned eller gjøres om til billigere former (forelesninger). Formålet med basisgruppene er tettere studentoppfølging gjennom ”nær læreren-opplevelse”. Dette taler for å la samme lærer følge en gruppe over lengre tid. Det taler også for at de fast ansatte prioriteres som basisgruppelærere. Det spørres om ikke det bør være regel heller enn unntak at fast ansatte har minst en basisgruppe. I det hele tatt er det mye som tilsier at de mest erfarne lærerne bør brukes til den mest studentnære undervisningen. Dessuten bør alle faste lærere trekkes inn i undervisning i de obligatoriske fagene. Går det an å ha en retningslinje som sier at ca ¼ av undervisningstiden skal kunne styres til smågrupper og obligatoriske fag?

Studiereformer er møysommelige prosesser som innebærer bruk av tid og krefter vi egentlig ikke har. Jeg er derfor veldig glad for det engasjementet som jeg ser, og det gode humør som stort sett utvises oppi det hele! Det er også oppløftende at studentene omtaler det som skjer, i positive ordelag. Perfekt blir det aldri, men alt – studenttilstrømming, evalueringer, profesjonens respons, forskningsresultatene – tyder på at vi har greie på det vi driver med og at vi er ganske gode.

Beste hilsen

Marit Halvorsen

Vedlegg

Studieordningen

Første studieår:

1. semester: (*Examen Philosophicum* – 10 sp) *Privatrett I* – 20 sp
innføring (6 sp), kjøps- og avtalerett (10 sp), menneskerettigheter (4 sp)

2. semester: *Privatrett II* – 30 sp

familie- og arverett (12 sp), fast eiendoms rettsforhold (9 sp), erstatningsrett (9 sp)

Annet studieår:

1. semester: *Examen facultatum* – 10 sp *Statsforfatningsrett og internasjonal rett* - 20 sp

statsforfatningsrett (10 sp), EØS-rett (5 sp), folkerett (5 sp)

2. semester: *Forvaltningsrett* – 30 sp

alminnelig forvaltningsrett (15 sp), velferdsrett (8 sp), miljørett (7 sp)

Tredje studieår:

1. semester: *Formuerett I* – 30 sp

obligasjonsrett (18 sp), tredjemannskonflikter (12 sp)

2. semester: *Formuerett II* – 20 sp og *Valgfag* – 10 sp

obligasjonsrett (6 sp), selskapsrett (6 sp), rettshistorie (8 sp)

Fjerde studieår:

1. semester: *Metode og etikk* – 10 sp – *Valgfag* – 10 sp og *Perspektivfag* – 10 sp

2. semester: *Prosess og strafferett* – 30 sp

sivilprosess (10 sp), strafferett (10 sp), straffeprosess (10 sp)

Femte studieår:

Masteroppgave 30 sp og 3 valgfag à 10 sp eller Masteroppgave 60 sp

Obligatoriske elementer som må være gjennomført og godkjent før eksamen:

Første studieår: Ingen

Annet studieår:

1. semester: Kildesøkekurs i internasjonale rettskildebaser (i samarbeid med biblioteket), basert på praktiske oppgaver knyttet til materiellrettslige spørsmål som skal løses i løpet av kurset.

2. semester: Deltakelse i kurs i praktisk forvaltningsrett basert på forvaltningslovens saksbehandlingsregler, som avsluttes med prøve. Faktum kan hentes fra både det generelle og det spesielle forvaltningsrettpensum.

Tredje studieår:

1. semester: Oppgavekurs (kan inneholde elementer både fra obligasjonsrett og fra tredjepersonskonflikter) med innebygget kildesøkekurs (i samarbeid med biblioteket) som munner ut i et skriftlig gruppearbeid. (Studentene setter selv sammen gruppene så langt det går.)

Fjerde studieår:

1. semester: Åtte timer dialogbasert seminar i yrkesetikk

Femte studieår:

Veiledning til masteroppgaven

Valgfagene: Faglærer anbefaler eventuelle obligatoriske elementer

Eksamen:

Første studieår:

1. semester: 6 timer skoleeksamen (samt egen eksamen i ex.fil.)
2. semester: 6 timer skoleeksamen som forutsetter kunnskaper fra 1. semester

Annet studieår:

1. semester: 6 timer skoleeksamen (samt egen eksamen i ex.fac.)
2. semester: 6 timer skoleeksamen som forutsetter kunnskaper fra 1. semester

Tredje studieår:

1. semester: Individuell muntlig eksaminasjon der tema er gruppebesvarelsen og øvrige læringsmål og forkunnskapskrav for emnet. Spørsmål om karakterform (A-F eller B/Ib) utsettes til emnebeskrivelsene vedtas.
2. semester: Privatrett II: 6 timer skoleeksamen som forutsetter kunnskaper fra 1. semester. Valgfag: Faglærer anbefaler eksamensform

Fjerde studieår:

1. semester: Etikk og metode: Eksamensform ikke endelig avgjort. Perspektivfag: Eksamensform ikke endelig avgjort. Valgfag: Faglærere anbefaler eksamensform
2. semester: 6 timer skoleeksamen.

Femte studieår:

Valgfagene: Faglærere anbefaler eksamensform